

Sygn. akt **XXIII Ga 1454/18**

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Gałas (spr.)

Sędziowie: SO Andrzej Sobieszczański

SO Tomasz Szczurowski

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2018 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku: Naczelnika Pierwszego (...) Urzędu Skarbowego w W.

z udziałem: (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o zmianę wpisu w KRS

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 23 lutego 2018 r. sygn. akt Wa XII Ns-Rej.KRS (...) **postanawia:**

oddalić apelację.

SSO Andrzej Sobieszczański SSO Anna Gałas SSO Tomasz Szczurowski

Sygn. akt XXIII Ga 1454/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie oddalił wniosek Naczelnika Pierwszego (...) Urzędu Skarbowego w W. o zmianę danych w rejestrze przedsiębiorców KRS dla podmiotu rejestrowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawca nie przedstawił oryginałów dokumentów, a jedynie ich kopie poświadczone za zgodność z oryginałem przez profesjonalnego pełnomocnika. W ocenie Sądu Rejonowego złożone kopie dokumentów nie miały charakteru dokumentu mogącego stanowić, stosownie do art. 694⁴ § 1 k.p.c. podstawę wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Apelację na powyższe orzeczenie złożył wnioskodawca zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie art. 694⁴ § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie polegające na odrzuceniu wniosku o umieszczenie wzmianki o zaległościach podatkowych z uwagi na brak oryginałów tytułów wykonawczych bądź poświadczonych za zgodność z oryginałem,
2. naruszenie art. 129 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i nie prawidłowe zastosowanie.

Mając powyższe na uwadze wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu, jako nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy oraz dokonaną na ich podstawie ocenę prawną i przyjmuje je za własne.

Wnioskodawca domagał się wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o zaległościach podatkowych uczestnika, a jako dokument stanowiący podstawę żadanego wpisu dołączył kopię tytułu wykonawczego poświadczoną „za zgodność z oryginałem” przez występującego w sprawie pełnomocnika, radcę prawnego M. N.. W ocenie skarżącego bowiem takie poświadczenie dokumentu stanowiącego podstawę wpisu w postępowaniu rejestrowym spełnia ustawowe wymagania. Stanowiska tego nie podzielił Sąd I instancji wskazując na szczególną regulację art. 694⁴ § 1 k.p.c.

Istota sporu zatem dotyczy wykładni treści art. 694⁴ § 1 k.p.c., który stanowi, zgodnie z brzmieniem obowiązujący w tej sprawie (data zainicjowania postępowania przed sądem rejestrowym), że dokumenty, na podstawie których dokonuje się wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, składa się w oryginałach albo poświadczonych urzędowo odpisach lub wyciągach. Wbrew twierdzeniom apelującego, Sąd

I instancji prawidłowo uznał, że kopia dokumentu potwierdzona „za zgodność z oryginałem” przez występującego w sprawie pełnomocnika nie spełnia warunków określonych w treści

art. 694⁴ § 1 k.p.c.

Odnosząc się do relacji wskazanego art. 694⁴ § 1 k.p.c. i art. 129 § 2 i 3 k.p.c. w kontekście kompetencji zawodowego pełnomocnika trzeba zaznaczyć, że interpretacja art. 694⁴ § 1 k.p.c. w związku z zakresem art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. budzi wątpliwości zarówno w doktrynie, jak też orzecznictwie, jednak w ocenie Sądu Okręgowego przyjęta przez Sąd Rejonowy wykładnia jest trafna i zasługuje na aprobatę.

Odnosząc się do zarzutów apelującego istotnym jest wskazanie, że przed nowelizacją art. 129 k.p.c. nie budziło wątpliwości, że przez poświadczone urzędowo podpisy należało rozumieć odpisy poświadczane przez notariusza lub konsula. Ustawa z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów (Dz. U. 216, poz. 1676) zasadniczo zmieniła brzmienie niniejszego przepisu. W aktualnym brzmieniu art. 129 § 2 stanowi, że zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego

w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym w myśl art. 129 § 3 k.p.c. zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter dokumentu urzędowego.

Powyższa nowelizacja jednakowoż nie miała i nie ma znaczenia dla interpretacji art. 694⁴ § 1 k.p.c., wobec czego przyjąć należy, że podstawę wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego mogą stanowić jedynie dokumenty przedłożone w oryginale lub odpisie poświadczonym przez notariusza lub konsula. Wskazany przepis szczególnie w postępowaniu rejestrowym nie może być pominięty w taki sposób, że zamiast jego treści zostanie zastosowany art. 129 k.p.c. (odpowiednio na podstawie art. 13 § 2 k.p.c.).

Nietrafne są zarzuty apelacji odnośnie art. 694⁴ § 1 k.p.c., zarówno odnośnie błędnej wykładni, jak i nieprawidłowego zastosowania. W ocenie Sądu Okręgowego za dokonaną przez Sąd I instancji wykładnią art. 694⁴ § 1 k.p.c. przemawia szereg argumentów.

W pierwszej kolejności zwrócić uwagę na to, że art. 129 k.p.c. znajduje się

w Księdze Pierwszej k.p.c. regulującej zagadnienia dotyczące procesu, natomiast postępowanie rejestrowe zakwalifikować należy do rodzaju postępowania nieprocesowego. Choć zgodnie z treścią art. 13 § 2 k.p.c. przepisy dotyczące procesu stosuje się do innych rodzajów postępowania, to niemniej jedynie odpowiednio. Nadto nadmienić należy, że

w myśl art. 694¹ § 1 k.p.c. przepisy działu VI „postępowanie rejestrowe” tytuł II „przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw” Księgi Drugiej „postępowanie nieprocesowe” k.p.c. stosuje się odpowiednio w sprawach rejestrowych. Wśród przepisów normujących postępowanie w sprawach rejestrowych znajduje się m. in. właśnie art. 694⁴ § 1 k.p.c. określający wymogi jakie powinny spełniać dokumenty stanowiące podstawę wpisu do rejestru. Przy dokonywaniu oceny wymagań formalnych wniosku o wpis w KRS sąd rejestrowy w pierwszej kolejności stosuje przepisy dotyczące postępowania rejestrowego. Jeżeli zatem art. 694⁴ § 1 k.p.c. reguluje kwestię wymogów formalnych dokumentów stanowiących podstawę wpisu, należy traktować wyżej przywołany przepis jako nadrzędny w stosunku do art. 129 k.p.c.

Niezależnie od powyższych argumentów zasadniczych można też przywołać szereg kolejnych argumentów, świadczących o niedopuszczalności zastosowania art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. na gruncie postępowania nieprocesowego - postępowania rejestrowego.

Przede wszystkim już z samej konstrukcji art. 129 k.p.c. wynika, że uwierzytelnianie dokumentów przez pełnomocników procesowych jest ściśle związane z zasadą kontrydiktoryjności procesu. Strona, która powołuje się w piśmie na dokument ma obowiązek przedłożenia oryginału tego dokumentu jeszcze przed rozprawą, jeśli przeciwnik wysunie takie żądanie. Dopuszczalnym jest jednak, by zamiast oryginału dokumentu strona złożyła jego odpis, gdy zgodność dokumentu z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Pomimo przytoczonej wyżej regulacji przeciwnik ma możliwość domagania się złożenia dokumentu w oryginale zamiast uwierzytelnionej przez pełnomocnika procesowego kopii, którą to możliwość reguluje art. 129 § 4 k.p.c. Ostatecznie to jednak Sąd ocenia czy istnieje konieczność przedłożenia oryginału dokumentu, badając czy okoliczności sprawy taką potrzebę wskazują. W przeważającej większości przypadków w postępowaniu rejestrowym jedynym i zarazem koniecznym uczestnikiem zgodnie z treścią art. 694² § 1 i 2 k.p.c. jest sam podmiot rejestrowy, składający wniosek o wpis. Co do zasady więc,

w postępowaniu tego rodzaju nie występuje inny podmiot, który mógłby kontrolować jego przebieg. W tym miejscu zaznaczyć należy, że Sąd, także z urzędu ma możliwości zobowiązania strony do przedłożenia oryginału dokumentu, jeśli przemawiają za tym okoliczności sprawy. Jednakże w sytuacji gdy nie ma uczestnika reprezentującego przeciwne stanowisko nie można mówić o istnieniu takowych okoliczności. Jak wynika z powyższego, już sam charakter postępowania nieprocesowego - rejestrowego uniemożliwia zastosowanie art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. w zakresie, o którym mowa w apelacji.

Postępowanie rejestrowe jest postępowaniem znacznie sformalizowanym, a co za tym idzie dokonanie wpisu do rejestru może nastąpić jedynie przy spełnieniu przez wnioskodawcę wszystkich określonych w przepisach ustawy warunków. Postępowanie to ma charakter publicznoprawny, informacje są jawne i publiczne, a dokonane w KRS wpisy korzystają

z domniemania prawdziwości. Dokonanie wpisu w KRS nie polega jedynie na wprowadzeniu danych do rejestru ale stanowi potwierdzenie, że dane te są zgodne z kreującymi je dokumentami stanowiącymi podstawę wpisów owych danych. Sąd rejestrowy badając dołączone do wniosku dokumenty na podstawie art. 23 ust. 1 i 2 ustawy

o Krajowym Rejestrze Sądowym, nie może tracić z pola widzenia dotychczasowego stanu wpisów w rejestrze prowadzonym dla danego podmiotu. Dokumenty będące podstawą wpisów w rejestrze są nie tylko załącznikami w danej sprawie rejestrowej ale też tworzą akta rejestrowe danego podmiotu. Akta rejestrowe są dostępne dla każdego i stanowią źródło informacji o podmiocie rejestrowym, w szczególności dla respektowania i zachowania zasady bezpieczeństwa obrotu. Forma dokumentów znajdujących się w tych aktach rejestrowych została określona przepisem szczególnym art. 694⁴ § 1 k.p.c., a zniesienie tam określonych rygorów nie ma umocowania w art. 129 k.p.c.

Trzeba w tym miejscu podnieść, że poświadczenie dokumentu przez pełnomocnika procesowego w trybie art. 129 § 2 k.p.c. ma prawne znaczenie jedynie

w konkretnej sprawie, w której pełnomocnik jest umocowany. W takim stanie rzeczy klauzula poświadczenia „za zgodność z oryginałem” przez ustanowionego w sprawie pełnomocnika ma cechy dokumentu urzędowego jedynie w tym konkretnym postępowaniu, w którym pełnomocnik został umocowany do reprezentowania strony i jedynie w tym postępowaniu posiada ona wartość dowodową. W każdej innej sprawie dokument poświadczony w ten sposób odpowiadał będzie tylko zwykłej kopii dokumentu, w tym też dotyczy to dokumentów składających się na akta rejestrowe i stan rejestru. W ocenie Sądu Okręgowego powyższa okoliczność dowodzi o braku możliwości stosowania na gruncie postępowania rejestrowego art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. W tym miejscu przywołać należy treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2010 r. III CZP 98/10, OSNC 2011/9/92, a dotyczącej stosowania art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. w postępowaniu klauzulowym prowadzonym na podstawie art. 788 § 1 k.p.c., w której to Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na kwestię funkcji spełnianej przez dokument.

Zdaniem Sądu Okręgowego zważyć należy również na fakt, że nowelizacja ustawy z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów (Dz. U. 216, poz. 1676) w głównej mierze na celu miała zapobieżenie sytuacjom, w których koniecznym byłoby wyzbycie się przez strony postępowania, nierzadko na długi okres, oryginałów dokumentów. Biorąc powyższe pod uwagę, w odniesieniu do postępowania rejestrowego, w którym wpisy dokonywane są na podstawie dokumentów wytworzonych na potrzeby danego postępowania i nie podlegających zwrotowi po jego zakończeniu, nie można mówić o dopuszczalności dokonania wpisu na podstawie dokumentów uwierzytelnionych przez podmioty wskazane w art. 129 § 3 k.p.c. W konsekwencji nie ma podstaw do zastosowania art. 129 § 2 § 3 k.p.c. w postępowaniu rejestrowym na mocy art. 13 § 2 k.p.c.

Także wykładnia systemowa art. 694⁴ § 1 k.p.c. w kontekście art. 129 § 2 § 3 k.p.c., nie pozwala na stosowanie art. 129 § 2 § 3 k.p.c. w odniesieniu do dokumentów będących podstawą wpisu do KRS. Zaznaczyć należy, że art. 129 k.p.c. określa w sposób generalny formę dokumentów jakie powinny być dołączone do pisma procesowego. Zgodnie z treścią § 1 wyżej wymienionego przepisu, co do zasady dokumenty powinny zostać złożone w oryginałach, § 2 art. 129 k.p.c. stanowi natomiast, że w drodze pewnego wyjątku dopuszczalnym jest złożenie przez stronę odpisu dokumentu zamiast jego oryginału, jeśli zgodność tego dokumentu została poświadczona w sposób w tym przepisie określony. § 3 omawianego przepisu określa, że w opisanym powyżej przypadku poświadczenie zgodnie z art. 129 § 2 ma charakter poświadczenia urzędowego. Na gruncie postępowania rejestrowego odpowiednik art. 129 k.p.c. stanowi art. 694⁴ § 1 k.p.c., który poniekąd powtarza na potrzeby postępowania rejestrowego normę zawartą w art. 129 k.p.c. Nie jest to jednak powtórzenie całkowite, gdyż art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. nie został recypowany. Jak wynika z powyższego w postępowaniu rejestrowym kwestię tę uregulowano w sposób odmienny.

Zdaniem Sądu Okręgowego koniecznym jest również odwołanie się do wykładni historycznej art. 694⁴ § 1 k.p.c. Przepis ten bowiem, znajdował się w k.p.c. jeszcze przed wprowadzeniem przez ustawodawcę art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. Zaznaczyć trzeba także, że pomimo wejścia w życie nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego art. 694⁴ § 1 k.p.c. pozostawiony został w ustawie w praktycznie niezmienionej treści. Z powyższego wynika, że intencją ustawodawcy było utrzymanie odrębności art. 694⁴ § 1 k.p.c. Uznając dopuszczalność dokonania uwierzytelnienia dokumentów stanowiących podstawę wpisu do KRS przez adwokata lub radcę prawnego utrzymanie normy art. 694⁴ § 1 k.p.c. byłoby bezzasadne, gdyż przepis ten stanowi jednakowo jak art. 129 § 1 i § 2 k.p.c., że podstawą dla prowadzenia postępowania przez Sąd mogą być tylko dokumenty przedłożone w oryginale bądź urzędowym odpisie. Istotą art. 694⁴ § 1 k.p.c. jest więc możliwy sposób sporządzenia urzędowego odpisu co uzasadnia jego utrzymanie w obrocie prawnym.

W ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego było trafne. Sąd I instancji prawidłowo uznał, że art. 129 § 2 i § 3 k.p.c. nie ma zastosowania na gruncie postępowania rejestrowego. Złożone w niniejszej sprawie dokumenty mające stanowić podstawę wpisu do KRS nie spełniały wymogów formalnych określonych w treści art. 694⁴ § 1 k.p.c., a co za tym idzie Sąd Rejonowy nie mógł wniosku o wpis do rejestru uwzględnić.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSO Andrzej Sobieszczęński SSO Anna Gałas SSO Tomasz Szczurowski